

VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ:

**NÁKLADY ZÁLOHOVÉHO SYSTÉMU NA PET A PLECHOVKY
POHLEDEM MALOOBCHODU**

31. 1. 2023

ÚVOD

- Připravovaná úprava evropského **Nařízení o obalech a obalovém odpadu** zavádí povinnost pro členské státy EU zavést zálohový systém na PET lahve a plechovky v případě, že nebude do roku 2026 dosaženo 90 % míry zpětného sběru nápojových obalů.
- Dosavadní slovenská zkušenost ukazuje, že nedostatečná analýza nákladů předcházející implementaci zálohového systému vede k neefektivitě a řadě negativních dopadů na maloobchodní řetězce.
- Před závazným rozhodnutím o přijetí příslušné legislativy, považujeme za naprosto stěžejní v první řadě důkladně kvantifikovat veškeré související náklady pro jednotlivé aktéry, stanovit vhodný časový rámec a způsob governance.
- Vedení SOCR proto provedlo anonymizovaný průzkum mezi svými členy ze sekce maloobchodu, jehož cílem není normativně rozhodnout o správnosti systému, ale naopak objektivně kvantifikovat veškeré relevantní nákladové položky a identifikovat případná rizika.

SLOVENSKÁ ZKUŠENOST

- Nespolehlivý a nedostatečný svoz vybraných obalů
- Nespolehlivá evidence vrácených obalů
- Zpožděné platby operátora systému
- Neodpovídající výše handling-fees

POČET MALOOBCHODNÍCH PRODEJEN V ČR

- Ke konci roku 2022 disponovaly členské maloobchodní řetězce SOCR 1.630 prodejny.
  - Jedná se především o supermarkety a hypermarkety, které z pohledu prodaných PET a plechovek představují přibližně 75 % trhu.

<i>Kategorie prodejny</i>	<i>Dotazník SOCR</i>	<i>Studie EEIP (celý trh)</i>
méně než 50 m ²	-	5.464
50-100 m ²	-	4.591
100-200 m ²	2	1.792
200-400 m ²	61	508
400-2.500 m ²	1.233	1.351
nad 2.500 m ²	334	320
CELKEM	1.630	14.026

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR, EEIP

NEZBYTNÁ PLOCHA PRO RVM A SKLADOVACÍ PROSTOR

- Implementace zálohového systému je nutně spojena s nezbytnou potřebou vytvoření dodatečné plochy nejen pro výběr zálohovaných obalů (resp. místo pro RVM).
  - Skladování vybraného materiálu, dostatečný prostor pro manipulaci s vybraným materiálem nebo skladování spotřebního materiálu.

Kategorie prodejny	Nezbytná plocha
100-200 m ²	9 m ²
200-400 m ²	10 m ²
400-2.500 m ²	15 m ²
nad 2.500 m ²	22 m ²

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR

ÚPRAVA / ROZŠÍŘENÍ SKLADOVACÍCH PROSTOR

	<i>Rozdělení maloobchodních prodejen dle zvolených scénářů úpravy</i>			
	<i>100-200 m²</i>	<i>200-400 m²</i>	<i>400-2.500 m²</i>	<i>nad 2.500 m²</i>
Rozšíření skladu na úkor prodejní plochy	-	-	361 (29,28 %)	211 (63,17 %)
Výstavba nové skladovací plochy	1 (50 %)	41 (67,21 %)	170 (13,79 %)	61 (18,26 %)
Úprava stávající skladovací plochy	1 (50 %)	20 (32,79 %)	702 (56,93 %)	62 (18,56 %)

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR

NÁKLADY NA ÚPRAVU SKLADOVACÍCH PROSTOR

	<i>Průměrné náklady na úpravu pracovní plochy dle zvolené varianty a velikosti prodejny</i>			
	<i>100-200 m²</i>	<i>200-400 m²</i>	<i>400-2.500 m²</i>	<i>nad 2.500 m²</i>
Rozšíření skladu na úkor prodejní plochy	-	-	350 tis. Kč	700 tis. Kč
Výstavba nové skladovací plochy	800 tis. Kč	1,3 mil. Kč	1,8 mil. Kč	2,5 mil. Kč
Úprava stávající skladovací plochy	125 tis. Kč	230 tis. Kč	350 tis. Kč	700 tis. Kč

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR

POVINNÉ / DOBROVOLNÉ ZAPOJENÍ DO SYSTÉMU

- Napříč dotázanými panuje shoda, že v případě přijetí legislativy stanovující povinnost implementace zálohového systému, by preferovaným scénářem bylo povinné zapojení všech provozoven od určité rozlohy.
- Nejčastěji uváděnou spodní hranicí rozlohy prodejny pro povinné zapojení do zálohového systému je 400 m².
- V případě možnosti dobrovolného zapojení by dle odpovědí maloobchodníci volili strategii zapojení všech provozoven (od určité rozlohy), nikoliv pouze vybrané prodejny. Zálohový systém je třeba nastavit co možná nejvíce prozákaznický.

POČET NEZBYTNÝCH AUTOMATŮ A ČTEČEK / NÁKLADY NA POŘÍZENÍ TECHNIKY

	do 200 m ²	200-400 m ²	400-2.500 m ²	nad 2.500 m ²
Počet automatů / čteček	1 / 1	1 / 1	2 / 1	2 / 2
Varianta řešení	EasyPac	EasyPac	MultiPac	EasyPac + MultiPac
Odhadovaná cena za pořízení RVM	613 625 Kč (25 000 EUR)	613 625 Kč (25 000 EUR)	1 349 975 Kč (55 000 EUR)	1 963 600 Kč (80 000 EUR)
Odhadovaná cena za pořízení čtečky	2 500 Kč	2 500 Kč	2 500 Kč	5 000 Kč

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR

ELEKTŘINA A SERVIS

Spotřeba elektřiny

- Automaty jsou zapojeny do elektrické sítě 24 hodin denně a 365 dní v roce.
- Celková spotřeba je závislá na počtu RVM, počtu připojených kabinetů a frekvenci výkupu.
- Kalkulace: EasyPac (7 kWh/den), MultiPac (20 kWh/den).

Servisní paušál

- Průměrné odhadované roční náklady na servisní paušál dosahují dle odpovědí v rámci dotazníkového šetření napříč řetězcí částky 70.000 Kč.

Výjezdy technika nad rámec paušálního servisu

- Ročně je třeba zároveň uvažovat také průměrně tři výjezdy technika do každé prodejny nad rámec servisního paušálu (8.250 Kč / výjezd).

ZAŠKOLENÍ PERSONÁLU (IMPLEMENTACE)

- S implementací zálohového systému a jeho následným spolehlivým provozem je nedílně spojeno také zaškolení personálu maloobchodních prodejen s ohledem na směnný pracovní režim.

	do 200 m ²	200-400 m ²	400-2.500 m ²	nad 2.500 m ²
Průměrný počet proškolených zaměstnanců na prodejnu při implementaci	5	8	12	15
Náklady 1 h školení / zaměstnanec	300 Kč	300 Kč	300 Kč	300 Kč

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR

ZAŠKOLENÍ PERSONÁLU (FLUKTUACE)

- Vedle nákladů na zaškolení personálu souvisejících s implementací zálohového systému je třeba uvažovat také poměrně vysokou fluktuaci zaměstnanců maloobchodních prodejen (25-30 %).

	do 200 m ²	200-400 m ²	400-2.500 m ²	nad 2.500 m ²
Průměrný počet dodatečně zaškolených zaměstnanců na prodejnu za rok	2	3	4	5
Náklady 1 h školení / zaměstnanec	300 Kč	300 Kč	300 Kč	300 Kč

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR

PERSONÁLNÍ NÁROČNOST OBSLUHY SYSTÉMU

- Velmi významnou nákladovou položkou související s provozem zálohového systému jsou personální náklady
  - Čištění a obsluha automatů, výměna košů, manipulace s materiálem a paletami, příprava materiálu pro svoz, řešení zákaznických problémů apod.

	do 200 m ²	200-400 m ²	400-2.500 m ²	nad 2.500 m ²
Průměrný počet pracovních hodin nezbytných k obsluze systému / den	0,5 h	1,5 h	3 h	6 h
Náklady / den	150 Kč	450 Kč	900 Kč	1 500 Kč

Zdroj: dotazníkové šetření SOCR

DALŠÍ VYBRANÉ IMPLEMENTAČNÍ A PROVOZNÍ ASPEKTY ZÁLOHOVÉHO SYSTÉMU

- Vykupovat by se měly pouze ty obaly, které spolehlivě projdou automatem.
- Zahrnutí obalů od mléčných výrobků by zvýšilo roční provozní náklady systému o 10-15 % (konzervativní odhad).
- Zohlednění časového plánu implementace.
- Odpisy a renovace RVM.
- Zohlednění nákladů kapitálu.

FREKVENCE SVOZU

- Převládá názor, že obchodník by měl mít možnost dopravit odpadový materiál skrze vlastního či externího dopravce do svých distribučních center, odkud si jej následně operátor vyzvedne (kompenzace v rámci handling-fees).
  - Jednotkové náklady na svoz, uskladnění a manipulaci lze odhadnout ve výši 185 Kč / EP.
- Někteří obchodníci upřednostňují, aby svoz odpadového materiálu zajistil operátor v plném rozsahu.
  - V takovém případě je preferovaná flexibilita svozu s přihlédnutím na sezónnost.
  - Svoz do 24-48 hod. od zavolání / pravidelná frekvence / propojení se systémy lahvomatu.

VLASTNICTVÍ OBALOVÉHO MATERIÁLU

- Nejčastější preferovanou variantou je vlastnictví materiálu správcem systému (operátorem).
- Obchodníci nicméně potřebují zajistit materiál pro výrobu vlastních privátních značek.
  - Zajištění přednostního práva na nakládání s materiálem, který obchodníci (výrobci) uvedli na trh.
  - Alternativně zajištění předkupního práva na materiál, který obchodníci (výrobci) uvedli na trh.

VÝŠE ZÁLOHY

Záloha by měla by být stanovena v jednotné výši pro všechny typy obalů.

- Musí na spotřebitele působit motivačně (3-5 Kč / obal).
- Ideálně by měla být výše zálohy stanovena na dlouhou dobu dopředu.

Případné změny výše zálohy by generovaly řadu problémů:

- Zmatečné pro zákazníky
- Systémově složitá změna
- Negativní saldo

HANDLING-FEES

- Handling-fees musejí kompenzovat veškeré investiční a provozní náklady včetně re-investic do zálohového systému. Jejich výše musí zároveň zohlednit délku odpisů investičních nákladů.
- Obchodníci se shodují na tom, že výše handling-fees by se neměla lišit v závislosti na typu a objemu obalu.
  - Náklady související s výkupem jsou jen nepatrně rozdílné a systém by se tím komplikoval.
- K rozlišení výše handling-fees by mělo dojít v závislosti na:
  - a) Způsobu výkupu obalů (manuální či automatizovaný výkup)
  - b) Zapojení vlastní reverzní logistiky (výkup bez reverzní logistiky či výkup s reverzní logistikou)

Zároveň je žádoucí stanovenou výši handling-fees pravidelně revidovat a každoročně valorizovat - např. indexace dle míry inflace v rámci nařízení vlády či podzákonného předpisu (transparentní kalkulace i podmínky, za kterých ke změně HF dochází).

RELEVANTNÍ NÁKLADOVÉ POLOŽKY

Investiční náklady (implementace zálohového systému)

- Nákup RVM a čteček
- Náklady na přestavbu, re-organizaci skladovacích prostor a technické úpravy (projektová dokumentace, přestavba, nákup doplňkového vybavení, kamerové systémy, konfigurace IT systémů)
- Zaškolení personálu (implementace)
- Marketingové náklady (komunikace se zákazníkem, polepy)

Provozní náklady

- Energie
- Servis zařízení (servisní paušál + mimořádný servis)
- Personální náklady spojené s obsluhou systému (úklid, režie, manipulace, příprava pro svoz, asistence při poruchách)
- Zaškolení personálu (fluktuace)
- Logistika (doprava odpadového materiálu, zábor plochy v logistických centrech, manipulace)

PŘEDPOKLÁDANÉ ZAPOJENÍ PRODEJEN A POČET OBALŮ NA TRHU

	Zapojení prodejen					
	< 50	50-100	100-200	200-400	400-2.500	> 2.500
Celkem obchodů v kategorii	5 464	4 591	1 792	508	1 351	334
Zapojeno - Manuál	4 644	4 178	1 075	0	0	0
Zapojeno - Automat	0	413	717	508	1 351	334

Obaly na trhu

Počet obalů na trhu	2 532 000 000
Míra sběru	90 %
Počet vybraných obalů	2 278 800 000 ks.
Vybráno skrze automatický sběr	1 914 192 000 ks. (84 %)
Vybráno skrze manuální sběr	364 608 000 ks. (16 %)

ODHAD CELKOVÝCH IMPLEMENTAČNÍCH A PROVOZNÍCH NÁKLADŮ AUTOMATIZOVANÉHO SBĚRU

Investiční náklady (automat)	
Stavební úpravy	1 454 718 575
RVM + čtečky	3 493 912 714 Kč
Zaškolení personálu (implementace)	8 908 914 Kč
Marketing a edukace spotřebitele	94 360 000 Kč
Změny v IT systémech	12 000 000 Kč
CELKEM	5 063 900 203 Kč
Provozní náklady (automat)	
Personální náklady	755 639 175 Kč
Zaškolení personálu (fluktuace)	3 133 437 Kč
Elektřina	95 364 139 Kč
Servisní paušál	151 550 000 Kč
Výjezdy technika nad rámec paušálu	55 217 250 Kč
CELKEM	1 060 904 002 Kč

ODHAD CELKOVÝCH IMPLEMENTAČNÍCH A PROVOZNÍCH NÁKLADŮ MANUÁLNÍHO SBĚRU

Investiční náklady (manuál)	
Stavební úpravy	81 128 100 Kč
Čtečky	24 743 525 Kč
Zaškolení personálu (implementace)	5 938 446 Kč
CELKEM	111 810 071 Kč
Provozní náklady (manuál)	
Personální náklady	299 513 111 Kč
Zaškolení personálu (fluktuace)	2 969 223 Kč
CELKEM	302 482 334 Kč

VÝPOČET HANDLING-FEES (AUTOMAT)

Další důležité parametry zálohového systému

- Odpisy stavebních úprav jsou rozloženy do 10 let.
- Odpisy RVM a čteček jsou rozloženy do 5 let.
- Od 6. roku nabíhají obnovovací investice do RVM a čteček (každoročně 14 % z původní investované částky, navyšovány o míru inflace).
- Provozní náklady jsou každoročně navýšeny o míru inflace.

	Investiční náklady (stavební úpravy)	Investiční náklady (nákup RVM)	Investiční náklady (ostatní)	Investiční náklady (renovace RVM)	Provozní náklady
ROK 1	145 471 858 Kč	698 782 543 Kč	115 268 914 Kč	0 Kč	1 060 904 002 Kč
ROK 2	145 471 858 Kč	698 782 543 Kč	0 Kč	0 Kč	1 092 731 122 Kč
ROK 3	145 471 858 Kč	698 782 543 Kč	0 Kč	0 Kč	1 125 513 055 Kč
ROK 4	145 471 858 Kč	698 782 543 Kč	0 Kč	0 Kč	1 159 278 447 Kč
ROK 5	145 471 858 Kč	698 782 543 Kč	0 Kč	0 Kč	1 194 056 801 Kč
ROK 6	145 471 858 Kč	0 Kč	0 Kč	567 056 340 Kč	1 229 878 505 Kč
ROK 7	145 471 858 Kč	0 Kč	0 Kč	584 068 030 Kč	1 266 774 860 Kč
ROK 8	145 471 858 Kč	0 Kč	0 Kč	601 590 071 Kč	1 304 778 106 Kč
ROK 9	145 471 858 Kč	0 Kč	0 Kč	619 637 773 Kč	1 343 921 449 Kč
ROK 10	145 471 858 Kč	0 Kč	0 Kč	638 226 906 Kč	1 384 239 092 Kč
ROK 11	0 Kč	0 Kč	0 Kč	657 373 713 Kč	1 425 766 265 Kč
ROK 12	0 Kč	0 Kč	0 Kč	677 094 925 Kč	1 468 539 253 Kč
ROK 13	0 Kč	0 Kč	0 Kč	697 407 773 Kč	1 512 595 430 Kč
ROK 14	0 Kč	0 Kč	0 Kč	718 330 006 Kč	1 557 973 293 Kč
ROK 15	0 Kč	0 Kč	0 Kč	739 879 906 Kč	1 604 712 492 Kč

VÝŠE HANDLING-FEES

	Automatizovaný sběr			Manuální sběr		
	<i>Náklady (celkem)</i>	<i>Vybraných obalů</i>	<i>HF</i>	<i>Náklady (celkem)</i>	<i>Vybraných obalů</i>	<i>HF</i>
ROK 1	2 020 427 316 Kč	1 914 192 000	1,055 Kč	321 482 295 Kč	364 608 000	0,882 Kč
ROK 2	1 936 985 522 Kč	1 914 192 000	1,012 Kč	324 618 319 Kč	364 608 000	0,890 Kč
ROK 3	1 969 767 456 Kč	1 914 192 000	1,029 Kč	333 965 023 Kč	364 608 000	0,916 Kč
ROK 4	2 003 532 847 Kč	1 914 192 000	1,047 Kč	343 592 128 Kč	364 608 000	0,942 Kč
ROK 5	2 038 311 201 Kč	1 914 192 000	1,065 Kč	353 508 046 Kč	364 608 000	0,970 Kč
ROK 6	1 942 406 702 Kč	1 914 192 000	1,015 Kč	362 788 571 Kč	364 608 000	0,995 Kč
ROK 7	1 996 314 747 Kč	1 914 192 000	1,043 Kč	373 428 844 Kč	364 608 000	1,024 Kč
ROK 8	2 051 840 034 Kč	1 914 192 000	1,072 Kč	384 388 325 Kč	364 608 000	1,054 Kč
ROK 9	2 109 031 079 Kč	1 914 192 000	1,102 Kč	395 676 591 Kč	364 608 000	1,085 Kč
ROK 10	2 167 937 856 Kč	1 914 192 000	1,133 Kč	407 303 504 Kč	364 608 000	1,117 Kč
ROK 11	2 083 139 978 Kč	1 914 192 000	1,088 Kč	411 166 415 Kč	364 608 000	1,128 Kč
ROK 12	2 145 634 178 Kč	1 914 192 000	1,121 Kč	423 501 407 Kč	364 608 000	1,162 Kč
ROK 13	2 210 003 203 Kč	1 914 192 000	1,155 Kč	436 206 449 Kč	364 608 000	1,196 Kč
ROK 14	2 276 303 299 Kč	1 914 192 000	1,189 Kč	449 292 643 Kč	364 608 000	1,232 Kč
ROK 15	2 344 592 398 Kč	1 914 192 000	1,225 Kč	462 771 422 Kč	364 608 000	1,269 Kč

ZÁVĚR

- Zálohový systém musí stát na pevném legislativním základu. Debatu je proto nyní žádoucí přesunout na půdu MŽP, v jehož gesci náleží také návrh legislativního řešení.
- Detailní způsob správy zálohového systému a povinnosti pro správce musejí být ve vznikající legislativě pevně ukotveny.
  - Nutnost zajištění vyvážené a transparentní governance celého systému -> SOCR představí první návrh v průběhu února 2023.
- SOCR je v rámci debaty s MŽP připraven svá data poskytnout.

DĚKUJEME ZA POZORNOST!

